

Coördinatiecommissie
Integraal Waterbeleid

Van waterbeheerkwesties tot stroomgebiedbeheerplannen

Veronique Van Den Langenbergh

Voorzitter CIW werkgroep kaderrichtlijn Water

26 mei 2008

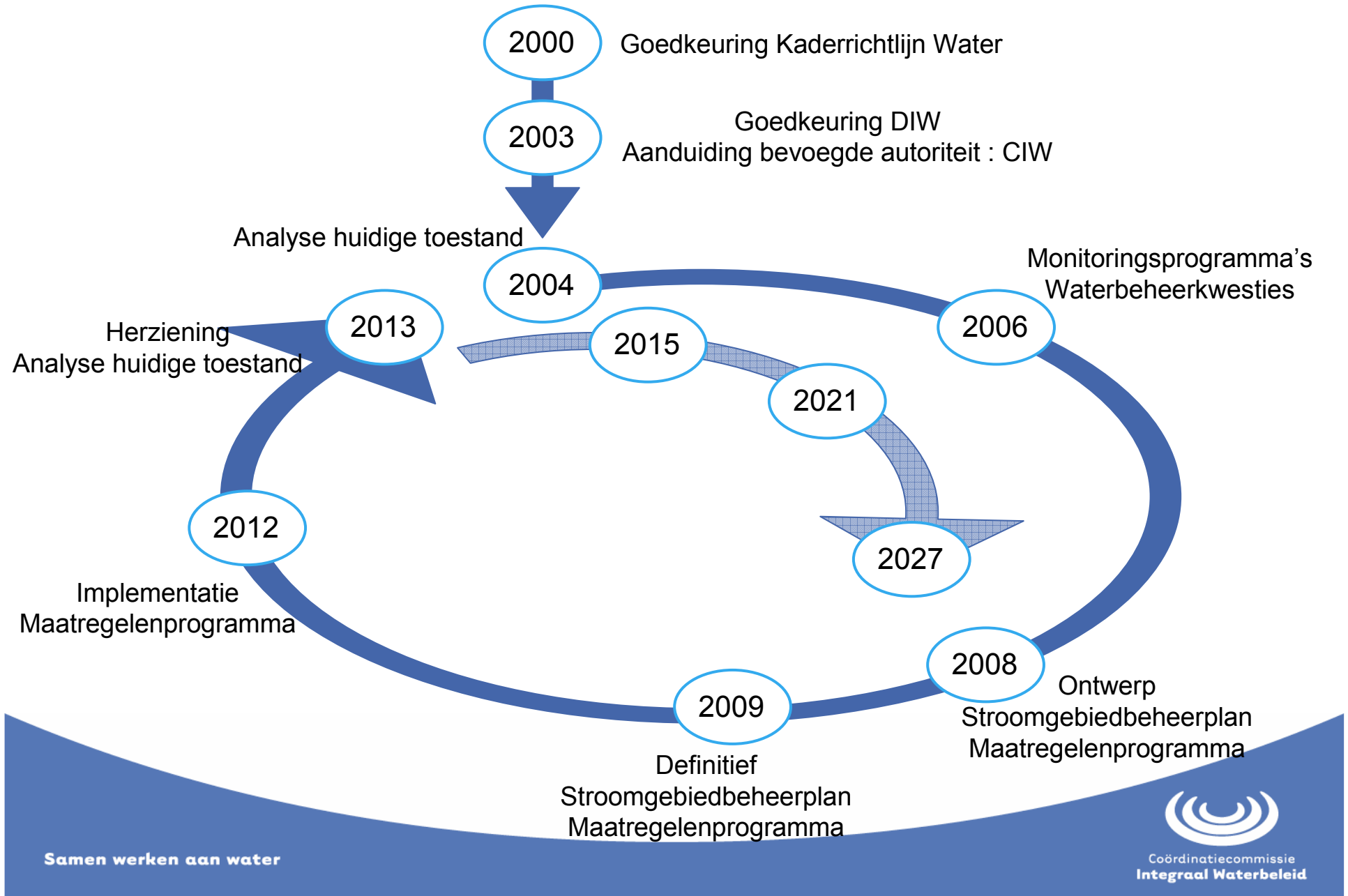
Samen werken aan water

Inhoud presentatie

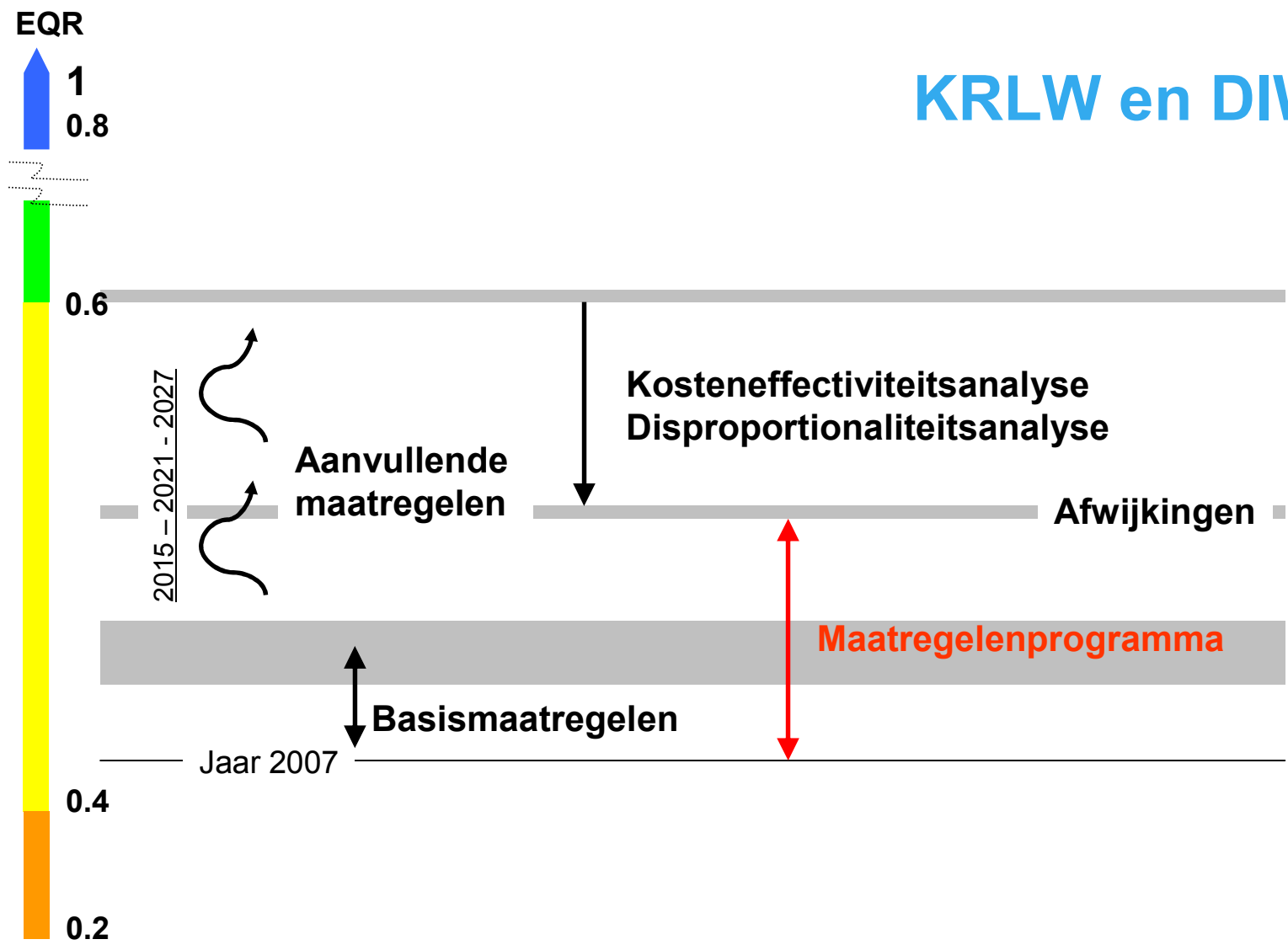
- De kaderrichtlijn Water en het decreet integraal Waterbeleid
- De waterbeheerkwesties
- Milieukwaliteitsnormen
- Maatregelenprogramma
- Afwijkingen en scenario's

KRLW en DIW

KRLW en DIW

Waterbeheerkwesties

- In 2006 : 5 waterbeheerkwesties
 - De toestand van het oppervlaktewater beschermen en verbeteren
 - De kwaliteit van het grondwater beschermen en verbeteren
 - De watervoorraden duurzaam beheren
 - Wateroverlast en watertekort in samenhang aanpakken
 - Verstandig investeren

Milieukwaliteitsnormen

- In uitvoering van DIW (art. 51)
 - Milieudoelstellingen worden vastgesteld dmv MKN
- Vereist een wijziging van VLAREM
- ontwerpvoorstel is goedgekeurd door CIW en overgemaakt aan minister Crevits

Milieukwaliteitsnormen

- Ontwerpbesluit milieukwaliteitsnormen (MKN) bevat:
 - Milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater
 - Milieukwaliteitsnormen voor waterbodems
 - Milieukwaliteits- en kwantiteitsnormen voor grondwater
- opgevat als richtwaarden (DABM)

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

- Categorie- en Typespecifieke MKN voor
 - Fysisch-chemische parameters
 - Biologische parameters
- Niet typespecifieke (dus algemeen geldende) MKN voor
 - Gevaarlijke stoffen

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

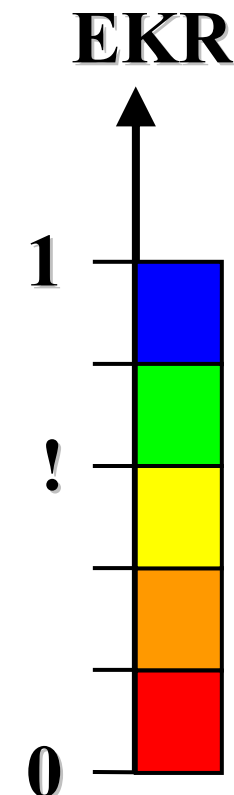
Typespecifieke MKN Fysico-chemie en biologie

- Leggen de grens vast tussen **matig en goed**
- Gelden voor **Natuurlijke oppervlaktewaterlichamen én Sterk veranderde of kunstmatige oppervlaktewaterlichamen**
 - tenzij in SGBP of BBP andere normen worden vastgelegd.
 - ‘aangepaste MKN’ kunnen enkel voor een **beperkt aantal fysisch-chemische en biologische parameters**
 - **verantwoording** moet gebeuren vanuit **hydromorfologische drukken** (opgelegd door KRW)

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

In Stroomgebiedbeheerplannen of Bekkenbeheerplannen

- Definitieve vaststelling ligging en grenzen van de oppervlaktewaterlichamen
- Aanduiding tot welke categorie en type een oppervlaktewaterlichaam behoort.
- Een verder beoordelingskader in 5 klassen dus de grenzen tussen
 - Zeer goed – Goed
 - Matig – Ontoereikend
 - Ontoereikend – Slecht
- Eventuele aangepaste normen voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen (vooral m.b.t. biologische kwaliteitselementen o.w.v. hydromorfologische wijzigingen)

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

- Fysisch-chemische normen
 - Gebaseerd en tot stand gekomen op basis van:
 - Bestaande VLAREM-normen
 - Gedeeltelijk afgestemd op normen in Nederland, Frankrijk, Wallonië.
 - Wetenschappelijk advies
 - Kenmerken:
 - Merendeel onveranderd t.o.v. bestaande VLAREM -normen
 - Voor nutriënten: typespecifieke aanscherping van de normen.

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

- Biologische kwaliteitselementen
 - Uitgedrukt in ecologische kwaliteitscoëfficiënt (EKC) ten aanzien van onverstoorde toestand
 - Rekening gehouden met Europese interkalibratieresultaten indien beschikbaar
 - Moeilijk proces wegens onvoldoende meetgegevens bepaalde kwaliteitselementen in Vlaanderen en andere lidstaten

Milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater

- Niet typespecifieke MKN voor gevaarlijke stoffen
 - In uitvoering van:
 - RL 76/464/EEG en het daaraan gekoppelde reductieprogramma (Min. Besluit dd. 23/10/2005)
 - Ontwerp dochterrichtlijn Prioritaire stoffen
 - Normen reeds eerder opgemaakt in kader van het reductieprogramma (03/07/07), nu geïntegreerd in dit besluit.

Milieukwaliteitsnormen Waterbodems

- Bepalen een milieukwaliteitsniveau dat zoveel mogelijk moet bereikt of gehandhaafd worden maar
 - Gelden **niet als saneringscriterium en/of saneringsdoel**.
 - Moeten beschouwd worden als:
 - triggerwaarden om bijkomende onderzoek uit te voeren.
 - Één van de criteria bij de beoordeling van de ernst van de waterbodemplverontreiniging.
- Ecologisch onderbouwd op basis van gegevens uit waterbodempldatabank

Milieukwaliteitsnormen Grondwater

- (gedeeltelijke) omzetting Dochterrichtlijn Grondwater (RL 2006/118/EG)
- Milieukwaliteitsnormen omvatten:
 - Grondwaterkwaliteitsnormen voor alle grondwaterlichamen
 - Achtergrondniveaus per grondwaterlichaam: ze gelden als MKN als achtergrondniveau > Grondwaterkwaliteitsnorm
 - Drempelwaarden per grondwaterlichaam: overschrijding geeft risico aan dat voorwaarden voor een goede chemische toestand niet gehaald worden.
- Milieukwantiteitsnormen:
 - Criteria op basis van Bijlage V van de KRLW

Milieukwantiteitsnormen oppervlaktewater

- Niet geïntegreerd in ontwerpbesluit
- Voorstel om stappenplan uit te werken o.w.v.
 - Beperkte huidige kennis m.b.t. waterkwantiteitsnormering
 - Input noodzakelijk van verschillende CIW-WG
 - Lopende implementatie overstromingsrichtlijn.

Milieukwaliteitsnormen

Bugettaire weerslag

- Geen rechtstreekse weerslag maar
- Wel onrechtstreeks door de te nemen maatregelen, noodzakelijk om de milieudoelstellingen te bereiken.
- In SGBP moeten afwijkingen nog bepaald worden
- Dus: noodzakelijk om in het SGBP de voorgenomen maatregelen, middelen en termijnen en de geldende afwijkingen te bepalen.

Maatregelenprogramma

Basis- en aanvullende maatregelen

Basismaatregelen

+ Aanvullende maatregelen

= Maatregelenprogramma

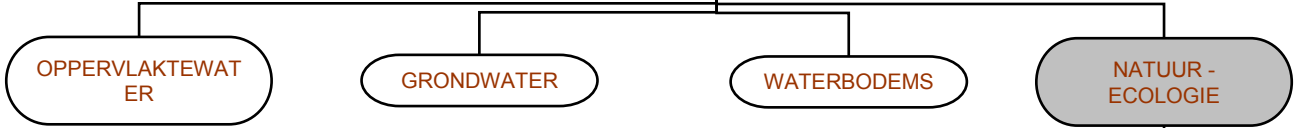
- Lopend beleid (bekkenbeheerplannen)
- Welke (aanvullende) maatregelen kunnen bijdragen tot het halen van de milieudoelstellingen van 2015
- Set basismaatregelen + (niet disproportioneel) X% van het meest kosteneffectieve aanvullende maatregelenpakket

Maatregelenprogramma

- Bijlage II DIW - 9 groepen:
 - Toepassing communautaire wetgeving
 - Kostenterugwinnings- en vervuiler betaalt beginsel
 - Duurzaam watergebruik
 - Beschermd en waterrijke gebieden
 - Kwantiteit
 - Overstromingen
 - Voorkomen of vermindering verontreiniging (OW & GW)
 - Voorkoming andere schadelijke effecten (Hydromorfologie & Waterbodem)
 - Andere maatregelen

K3 Waterbeleidsnota
De kwaliteit van het water verder verbeteren

OPD
Zorgen voor waterlopen met een hoge structuurkwaliteit, een hoog zelfreinigend vermogen en een natuurlijke biodiversiteit

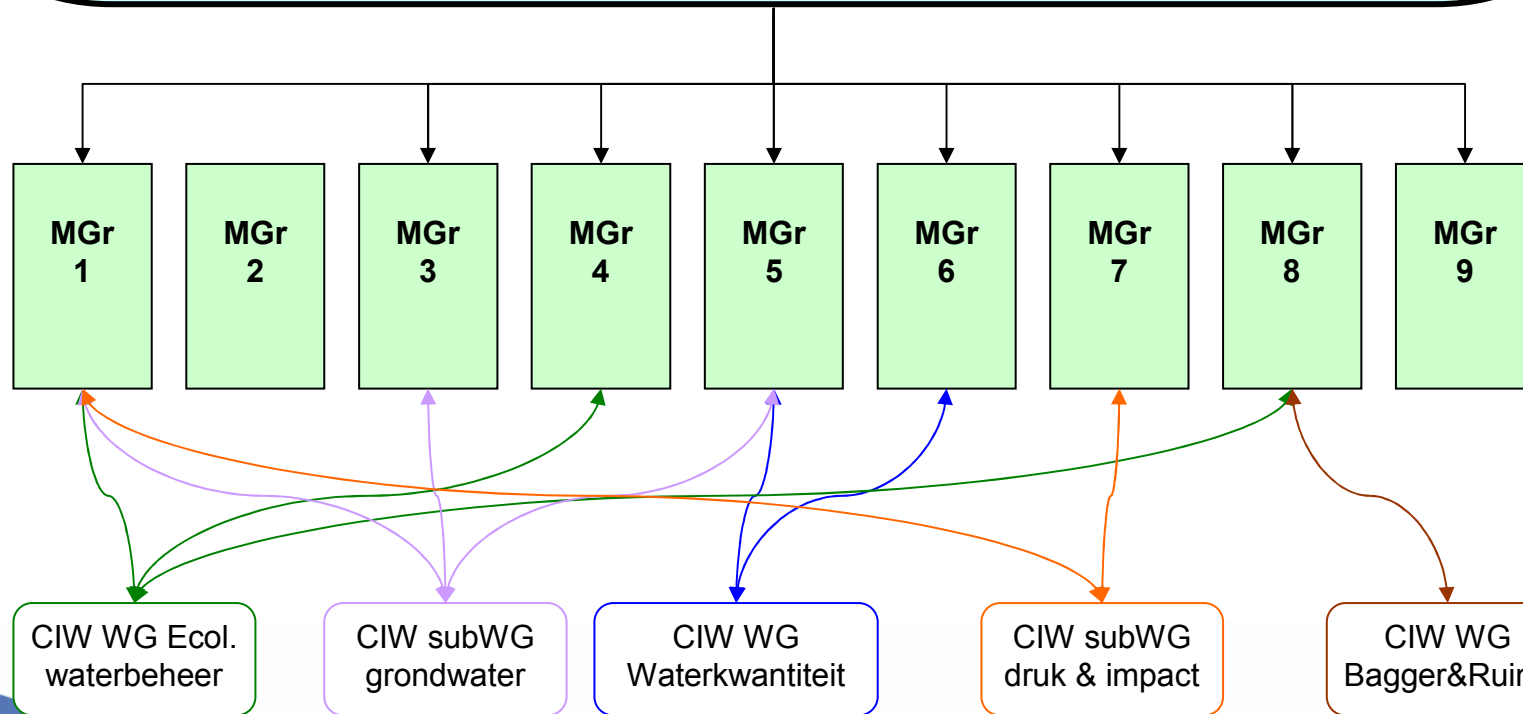
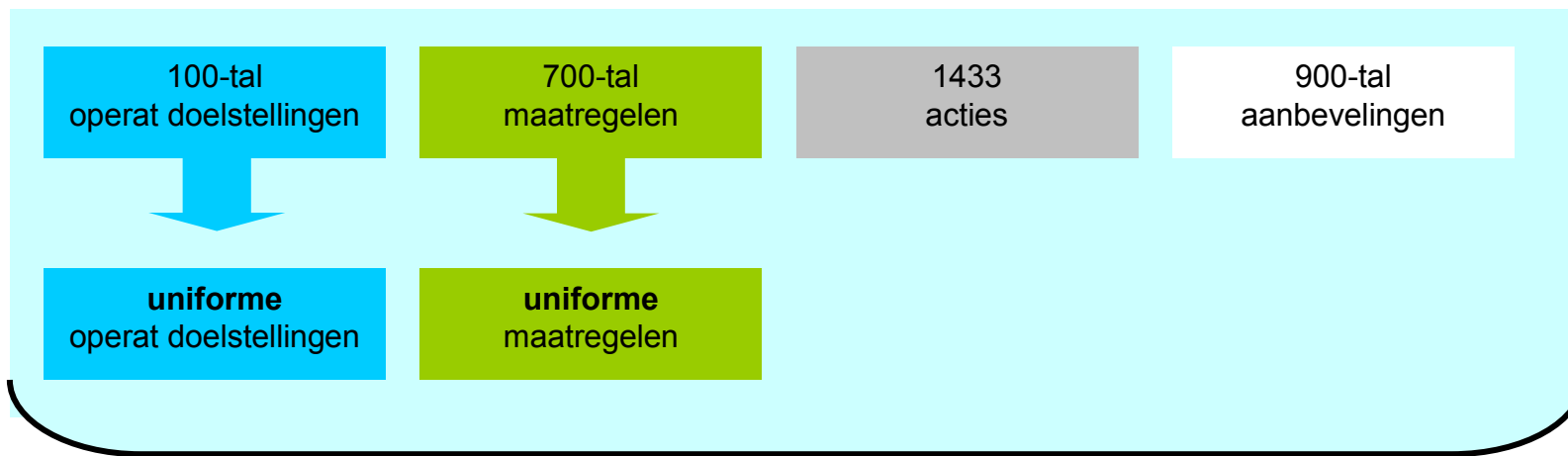
M
Behoud en herstel van de natuurlijke structuur van de waterlopen

M
Bestrijden van (invasieve) exoten → Afvoeren

M
Vissen en hun leefomgeving worden duurzaam beheerd

M
Internationaal, regionaal en lokaal belangrijke watergebonden dieren- en plantensoorten worden duurzaam hersteld en beheerd

Maatregelengroep SGBP	(s)WG
1	
2	WG Economische Analyse
3	WG Rationeel Watergebruik
4.1	WG Ecologisch Waterbeheer
4.2	sWG Grondwater
5.1	sWG Grondwater
5.2	WG Waterkwantiteit
6	WG Waterkwantiteit
7.1	sWG Druk en Impact
7.2	sWG Grondwater
8.1	WG Ecologisch Waterbeheer
8.2	WG Bagger- en Ruimingsspecie
9	

Maatregelenprogramma

- Stap 1 : Inventarisatie van geplande maatregelen en acties : basismaatregelen

Febr- Doorvertaling van de maatregelen van BBP naar SG niveau

Maart Aanvullen met andere basismaatregelen

**April
- mei** Stap 2 : Inventarisatie van mogelijke nieuwe maatregelen

Mei Stap 3 : Inschatten van kosten en effecten

Maatregelenprogramma

- Juni** Stap 4 : Kosteneffectiviteitsanalyse voor aanvullende maatregelen
- Juni** Stap 5 : Analyse : haalbaarheid van maatregelenpakket
- Aug** Stap 6 : Voorstel tot maatregelenprogramma
- Sept** Stap 7 : Samenvatting van het maatregelenprogramma

Maatregelenprogramma

- Invulformulier per maatregel
- Bevat informatie ivm
 - Typering maatregel (brongericht, beheer, inrichting, ...)
 - Implementatie maatregel (timing, wijze van implementeren,...)
 - Doelgroep
 - Kostprijs
 - Milieuwinst/effect
 - Randvoorwaarden
 - Klimaatcheck
 - MER check

Maatregelenprogramma

- Kosteneffectiviteitsanalyse
= economische benadering om het maatregelenpakket te identificeren dat de milieudoelstellingen (goede toestand) haalt tegen de laagste kosten
 - Afzonderlijke KEA per groep van maatregelen
 - Aanvullende maatregelen
 - Informatie over kosten en effecten nodig

Maatregelenprogramma

- Methodologie voor afweging a.h.v. criterium kosteneffectiviteit:
 - Milieukostenmodel
 - Aanvullende maatregelen oppervlaktewaterkwaliteit
 - Parameters: CZV, N en P
 - Richtlijnennota
 - Voor alle andere aanvullende maatregelen

Afwijkingen en scenario's

- Doel KRLW en DIW:
 - goede toestand in alle waterlichamen (GWL en OWL) tegen 2015

MAAR

- **onder bepaalde voorwaarden** afwijkingen mogelijk (art. 4.4-4.7 KRLW en art. 53-56 DIW)

Afwijkingen en scenario's

- vanaf 1ste SGBP
- Termijnsverlenging (2021 of 2027)
 - Minder strenge milieudoelstelling

- vanaf 2de SGBP
- Tijdelijke achteruitgang
 - Nieuwe veranderingen en nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling

Afwijkingen en scenario's

- **Termijnsverlenging** tot 2021 of 2027
 - de vereiste verbeteringen (om de goede toestand te halen) zijn **technisch** gezien slechts haalbaar op een langere termijn dan 2015
 - de verwezenlijking van de verbeteringen (om de goede toestand te halen) binnen de termijn (2015) brengt **onevenredig hoge kosten** met zich mee
 - de **natuurlijke omstandigheden** laten niet toe de goede toestand tegen 2015 te halen

Afwijkingen en scenario's

- Minder strenge milieudoestelling
 - het bereiken van de doelstellingen is niet haalbaar of zou **onevenredig hoge kosten** met zich meebrengen o.w.v. de mate waarin het WL aangetast is door menselijke activiteiten **EN**
 - aan de **ecologische en sociaal-economische behoeften** waarin het WL voorziet kan niet voldaan worden met andere, voor het milieu gunstigere middelen die geen onevenredig hoge kosten met zich meebrengen
 - het bereiken van de doelstellingen is niet haalbaar of zou onevenredig hoge kosten met zich meebrengen o.w.v. de **natuurlijke gesteldheid** van het WL

Afwijkingen en scenario's

Keuzes eerste SGBP

- Voor groot aantal WL is bereiken goede toestand in 2015 onhaalbaar
- Beslissing van de CIW om voor deze WL in **eerste SGBP** enkel gebruik te maken van **termijnsverlenging** tot (2021 of) 2027

Afwijkingen en scenario's

- Waarom geen minder strenge milieudoelstellingen in het eerste SGBP?
 - Minder strenge milieudoelstelling (MSM) vereist grondigere (economische) onderbouwing (**kosten-baten analyses**) dan termijns-verlenging → kennis ontbreekt
 - Bij gebruik van MSM moeten deze doelstellingen gekwantificeerd worden (op welk **niveau** situeert zich de MSM?) → kennis ontbreekt
 - Mogelijks kunnen doelstellingen wel gehaald worden tegen 2021/2027 → kennis of instrumenten om dit te beoordelen ontbreekt
 - Kennis uitdiepen tegen 2de en 3de SGBP om indien nodig wel gebruik te kunnen maken van MSM in 2de en 3de SGBP

Afwijkingen en scenario's

- Op welke milieudoelstellingen kan termijnverlenging toegepast worden?
 - Op milieudoelstellingen waarvoor termijn van 2015 gehaald moet worden (KRLW):
 - goede ecologische toestand of goed ecologisch potentieel OW (dus ook SVWL)
 - goede chemische toestand OW
 - goede chemische toestand GW
 - goede kwantitatieve toestand GW
 - Voor waterbodems en waterkwantiteit (OW) geldt termijn 2015 niet – maatregelen kunnen sowieso in de tijd gespreid worden

Afwijkingen en scenario's

- Mogelijke argumenten termijnverlenging:
 - Technische haalbaarheid
 - Natuurlijke omstandigheden
 - Onevenredig hoge kosten of disproportionaliteit

Afwijkingen en scenario's

Technische haalbaarheid

- nog **geen technieken** voorhanden of bestaande technieken gaan nog **niet ver genoeg**
 - maatregelen doen **effect** pas op **langere termijn** voelen dan 2015
 - **oorzaak** van het probleem is **niet gekend**, zodat geen (technische) oplossing geïdentificeerd kan worden
- ⇒ *Informatie uit maatregelenprogramma (oa timing en effect maatregelen) en druk- en impactanalyse*

Afwijkingen en scenario's

Natuurlijke omstandigheden

- **natuurlijk herstelritme** of tijd waarbinnen (aangetast) waterlichaam zich herstelt nadat bepaalde druk is weggenomen

⇒ *Informatie uit karakterisering waterlichamen*

Afwijkingen en scenario's

Onevenredig hoge kosten of disproportionaliteit

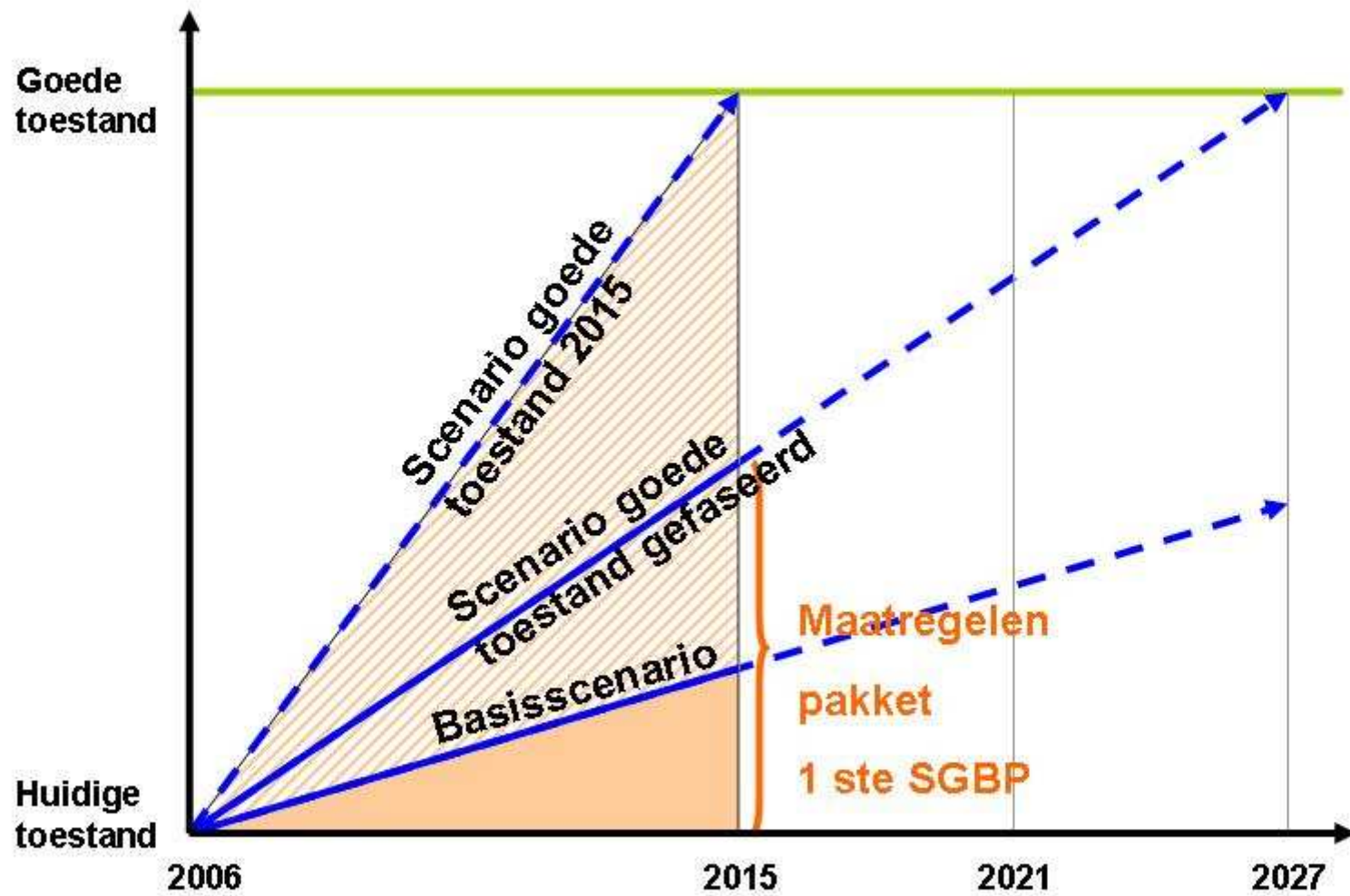
- Wat zijn onevenredig hoge kosten???
 - geen of weinig voorbeelden uit andere beleidsdomeinen
 - nog geen consensus op EU-niveau over al dan niet rekening houden met 'distributional consequences' (verdelingseffecten) naast (maatschappelijke) kosten-baten analyses
 - VMM besteedt studie uit om **economisch beoordelingskader** te ontwikkelen
- ⇒ *Informatie uit maatregelenprogramma (kosten van ALLE maatregelen)*

Afwijkingen en scenario's

- Te onderzoeken scenario's tbv SGBP en maatregelenprogramma:
 - **Basisscenario** = alle basismaatregelen waarvan effect zichtbaar in 2015
 - **Scenario goede toestand 2015** = maximaal scenario (basis + aanvullende maatregelen) waarbij de goede toestand overal bereikt wordt in 2015 → nodig voor beargumenteren van **disproportionaliteit!**
 - Verschil tussen beide = 'distance to target'

Afwijkingen en scenario's

- Welk scenario op te nemen in maatregelenprogramma?
 - Geen van voorgaande scenario's bruikbaar voor maatregelenprogramma:
 - basisscenario: geen extra inspanningen tov huidig beleid
≠ in lijn met vereisten KRLW en DIW
 - scenario goede toestand 2015: naar alle waarschijnlijkheid onhaalbaar en onbetaalbaar
 - Daarom: **tussenliggend scenario**

Openbaar onderzoek gaat over maatregelen ten behoeve van tussenliggend scenario

